te dezen aanzien veranderd. Het kind is mondig geworden, en bepaalt zelf wat het geven zal aan den Heere. Niet, dat de Nieuw-Testamentische geloovige *naar willekeur* geven of niet geven kan; wat dit aangaat zijn wij het weer geheel eens met boven reeds aangehaalden Dienaar des Woords, die op de boven vermelde stelling liet volgen als 2e, 3e en 4e stelling:

»dat zij dit moeten doen als degenen, die zelve uit de Kerk, uit het genadeverbond leven, en die de *kerkgoederen* onder hun beheer hebben;

»dat een ieder, die zich hierin onttrekt, de Kerk onthoudt, wat de Heere voor haar gaf, en zich dus *besteelt* aan het genadeverbond;

»dat de grootheid der gaven niet van eigen willekeur afhangt, maar van *den wil des Heeren*».

Wij vinden dan ook in het Nieuwe Testament, in de Handelingen noch in de Brieven der Apostelen, niet de minste aanwijzing, die recht zou kunnen geven tot een maatregel als van den »hoogelijken omslag».

Deze »omslag» toch wil *wet* zijn. Daarmede wordt gezegd aan de onderscheiden personen: zooveel *moet* gij geven. In den »omslag» zit meer dan het beginsel van dwang. Dat is het verkeerde. Christus alleen kan zeggen, hoeveel zijne leden geven moeten, maar Hij doet het niet in den geest van een hoofdelijken omslag. Den vrijwilligen gever heeft Hij lief. Als nu Christus het niet doet, moeten menschen het ook niet doen.

Iemand, die zich op wettisch standpunt plaatst, heeft heel wat in te brengen tégen deze Evangelische vrijheid. Enkele bedenkingen willen wij bespreken.

Met dat vrijwilligheids-stelsel hangt alles in de lucht, zoo zegt men. Welke zekerheid is er voor de traktementen der predikanten? Welke waarborg voor hun of hunner weduwen pensioen? Deze bedenking krijgt eerst dan beteekenis, als men rekent buiten Christus en Zijne beloften aan Zijne Kerk; als men acht, dat de rechtvaardige niet uit zijn geloof leven kan; als men de Kerk niet in vollen ernst houdt voor de zaak des Heeren; als men geen waarde hecht aan de werkingen des Heiligen Geestes om te geven bereidheid en gewilligheid.

Met dat vrijwilligheidsstelsel loopen de gierigaards vrij en betalen de goeden voor de slechten, zoo gaat men voort, in te werpen. Dat de gierigaards vrij loopen van betalen in dezen tijd, is mogelijk; maar vrij loopen in het oordeel, zullen zij niet. Zoudt gij achten, dat gierigaards door een kerkelijk belastingbiljet van hunne gierigheid zouden genezen worden, en in het oordeel vrij zouden uitgaan? Dat gelooft toch niemand! Maar dat de gewilligen ook voor de gierigaards betalen, is waar. Doch is dit zoo erg? Als de gierigaards niet betalen, wie moet het dan lijden? Christus en Zijne zaak? Of is het u, die deze tegenwerping maakt, ook nog niet recht meenens met 's Heeren Kerk? Offert gij nog niet uit liefde tot uwen Heiland? Indien wel, wat zucht gij dan, dat gij voor onwilligen betalen moet? Zoudt gij niet, als het moet, alles willen bekostigen? Bedenkt, dat de Heere dien gierigaard vlak naast u plaatst, om u te meer vrijwillig te maken. 't Is immers een *genade* te mogen medearbeiden in het werk des Heeren?

Mogen wij nu ook eens zeggen, welke bezwaren wij tegen het omslag- of dwangstelsel hebben, behalve het reeds genoemde beginselbezwaar?

Het farizeïsme. Als gij uw aanslagbiljet betaald hebt, hebt ge uw plicht gedaan, en heeft niemand wat op u te zeggen. Gij loopt dan gevaar, te denken, dat gij tegenover God den Heere ook klaar zijt, en gij zoudt moeten hooren: *»wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen.»*

Het geeft aanleiding tot onbillijkheden. Zij, die den aanslag vast stellen, kunnen dat niet doen naar strikt recht. Al zouden zij uwe inkomsten juist weten, wat volstrekt niet altijd het geval is; hoe kunnen zij al de verplichtingen weten, welke de Heere u opgelegd heeft. Met den besten wil kunnen de Ouderlingen onbillijkheden plegen. Dit prikkelt tot verzet, dat niet royaal en openlijk kan gevoerd worden. Zoodoende gaat er een worm knagen aan het leven der Kerk, de stichting wordt onmogelijk, en de Naam des Heeren wordt aangetast.

Het dooft de liefde tot de zaak des Heeren. Geven op bevel en zooveel als bevolen wordt, wordt regel. In zoo'n wettische atmosfeer kan de liefde het niet uithouden. Daarin kwijnt zij. En sterft de liefde, dan is 't uit met de gezondheid van het kerkelijk leven.

Het verwakt, om niet meer te noemen, het besef van verantwoordelijkheid voor des Heeren zaak. Immers, wie zijn aanslag niet voldoet, kan niet tot betalen gedwongen worden. De Kerkeraad moge zoo'n onwillige met de kerkelijke tucht bezoeken (terecht of ten onrechte: wij beslissen niet); maar het geld kan de Kerkeraad den onwillige niet laten betalen door dwang. En komt het geld der onwilligen niet binnen, krijgt dan de dominé minder traktement dan hem beloofd is? Immers neen. Anderen moeten toch voor den onwillige betalen, en de zaak des Heeren gaat voort door de bijdragen der willigen. Moet nu zulk een onwillige niet denken, dat men het best buiten zijn geld redt?

In de plaatselijke Kerk gelde de regel, door den reeds meer bedoelden Dienaar gegeven in de 8ste zijner stellingen:

dat, daar de Heere bij de week, bij de maand, enz. aan ieder zijn inkomen schenkt, de inkomsten der Kerk naar denzelfden regel *bij de week, bij de maand*, enz. door ieder lid der Kerk aan haar behooren te worden overgedragen; waartoe ieder, die een geregeld inkomen heeft, zich zelven behoort te *verbinden*, daar ook de Kerk haar vast inkomen behoort te hebben.

Officieele Berichten.

Classe 's-Gravenhage.

De Kerkeraad der Geref. Kerk van 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 10 November a.s., gewone tijd en plaats. Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 27 October e.k. bij den scriba, Van Speykstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den Kerkeraad voornoemd
C. Lion Cachet, *scriba*.

's-Gravenhage, 12 Oct. 1908.

De e.k. vergadering der Geref. Kerken der classis Gouda zal D.V. worden gehouden op Dinsdag 10 Nov. 1908 te Gouda, in de Noorderkerk.

Berichten, etc. voor het agendum gelieve men vóór 3 Nov. in te zenden aan eerstondergeteekende.

Namens den raad der roepende Kerk te Reeuwijk:
M. Stadig, *praeses*.
J. Hagen, *scriba*.

Reeuwijk, 12 Oct. 1908.

Buitenland

Duitschland. In de Evangelische landskerk van Beieren doorleeft men in deze dagen een crisis. Twee jaar geleden gaven de moderne Theologen Dr. Geger en Dr. Rittelmeyer een preekbundel uit onder den titel van „God en de ziel", waartegen van rechtzinnige zijde geptotesteerd werd. In Januari 1907 kwam te Neurenberg eene vergadering samen, waarin de wensch van verschillende zijde werd uitgesproken, dat men zoo mogelijk partijvorming zou vermijden om in vrede naast elkander te kunnen arbeiden. Doch zij die van harte de Luthersche confessie voorstaan, en zij die voorstanders zijn der „Gemeinschaften", konden toch niet nalaten aan de vereeniging voor inwendige zending en aan het Bijbelgenootschap te verzoeken, voortaan geen moderne predikanten tot bestuursleden te benoemen, en dezulken ook niet te verzoeken voor die vereenigingen als feestredenaars op te treden. Dit heeft Dr. Geger zich aangetrokken en daarom legd hij het voorzitterschap van de vereeniging voor Inwendige Zending neder.

Natuurlijk werd dit in de liberalistische bladen vreeselijk gevonden. Een tweede vergadering werd te Neurenberg gehouden, om opnieuw te pogen partijvorming te verhoeden. Op deze vergadering verschenen 250 personen. Men sprak uit, dat de in de landskerk bestaande misstanden een gemeenschappelijk arbeiden vorderden, zoodat men zich niet moest verzwakken door partijvorming. Zoo was de geest der vergadering. Men begreep niet, dat partijvorming alleen daarom in eene kerk verkeerd is, omdat allen zich rondom de belijdenis dienen te scharen, en niet opdat belijders en bestrijders der confessie vreedzaam naast elkander zouden kunnen wonen. Op den duur zal het toch niet gelukken, te zamen te houden wat niet te zamen hoort.

— Lichtbeelden in Simultankerken. Wat zijn Simultankerken? zal wellicht deze en gene lezer vragen. Men spreekt in Duitschland van Simultanscholen, als men bedoelt zoodanige inrichtingen van onderwijs die geen confessioneel karakter dragen, waar plaats is voor kinderen van Evangelischen, Roomschen, Joden enz. Men spreekt in Duitschland ook van Simultankerken, doch dan bedoelt men er gebouwen mede, die zoowel voor den Evangelischen als voor den Roomschen eeredienst gebruikt worden. Dit is o. a. het geval in het groothertogdom Baden, waar bijv. in de gemeente Hilsbach een kerkgebouw gevonden wordt waarin beurtelings door den predikant der Evangelische gemeente Godsdienstoefeningen geleid worden en door den pastoor der Roomsche kerk de mis bediend wordt.

Nu had op 7 Febr. l.l. de predikant in een speciale Godsdienstoefening over de zending gesproken en tot opluistering van het gesprokene waren daarbij lichtbeelden vertoond. De Roomsche pastoor keurde dat af en verzocht daarom aan het Evangelische „Pfarrambt" zulke vertooningen voortaan niet meer te doen plaats hebben. Als grond voor dit verzoek werd aangevoerd, dat de Roomschen kerk gelooft in de gedurige tegenwoordigheid van Christus den Zone Gods in het heilig Sacrament en dat het daarom de Roomschen pijnlijk aandoet, wanneer het kerkgebouw niet voor zuiver godsdienstige doeleinden gebruikt wordt. Alles wat wereldsch is of meer tot verhooging der gezelligheid strekt, dan tot stichting, moest daarom uit het kerkgebouw geweerd blijven. De pastoor had zich met zijn verzoek tot het Pfarrambt gewend naar aanleiding van een schrijven van den aartsbisschop, die de onder hem staande pastoors met Simultankerken had uitgenoodigd zich te verzetten tegen het vertoonen van lichtbeelden in de kerken, waarmede geraas en wanorde gepaard gaat.

De predikant weigerde aan het verzoek te voldoen, daarbij ontkennend dat bij Zendingsbidstonden met lichtbeelden geraas en wanorde plaats had en mededeelende, dat Evangelischen het er niet voor hielden dat het kerkgebouw iets substantieel-heiligs was. Ook wees de leeraar er op, dat gedurende de Evangelische Godsdienstoefeningen de Evangelischen in hunne gevoelens door het zien op kerkbanieren, beelden enz. veel meer gekrenkt werden, dan de Roomschen door het vertoonen van lichtbeelden.

De aartsbisschop wendde zich nu tot den Opperkerkeraad, klagende dat een schouwburg in de kerk werd opgericht en dat 't huis Gods ontwijd werd.

De Opperkerkeraad was het met den predikant der Evangelische kerk niet eens. Dat lichaam besliste, dat het vertoonen van lichtbeelden in Simultankerken te vermijden is. Het schijnt dat men bij deze uitspraak is uitgegaan van de grondstelling, dat in de Simultankerken niets nieuws mag ingevoerd worden. De vraag of het vertoonen van lichtbeelden in eene kerk wenschelijk is, werd door den Opperkerkeraad niet beantwoord; alleen werd het vertoonen van de beelden verboden in kerkgebouwen, die krachtens de wet ook voor Roomsche Godsdienstoefeningen gebruikt worden.

Frankrijk. Uit Madagascar. Eenige verademing is er door den gouverneur van Madagascar, Augagneur, aan de Christenen op dit eiland geschonken, schreven wij eenige maanden geleden. Doch zijn stelsel bleef hetzelfde, en dat is: de zending en de propaganda van het Christendom in Protestantschen geest door de scholen zooveel mogelijk tegenwerken. Hij verklaarde op nieuw, dat hij wel conscientievrijheid wilde verleenen, doch dat de staat niet genoeg toezicht kon houden op de uitoefening van den eeredienst en dat hij niet genoeg waarborgen kon eischen. Hij gebood daarom, dat niemand, behalve de geautoriseerde kerken, eenige collecte houden zou, en dit omdat het zijn plicht was, de inboorlingen tegen de afpersingen te verdedigen, waaraan zij door hun lichtgeloovigheid bloot staan. Niet in strijd met het belang der inboorlingen acht de gouverneur het, dat de straf bedreigd op tooverij opgeheven wordt, en dit „omdat zoowel de Europeesche als inlandsche voorstanders van het Christendom, de vrijheid genieten dezelfde practijken onverhinderd uit te oefenen." Daarmede wordt het Christendom op één lijn gesteld met tooverij. Het verbod, dat nergens Godsdienstoefeningen gehouden mogen worden dan in lokalen, die door de regeering zijn geautoriseerd, blijft gehandhaafd. Geen inboorling mag vrienden in zijn woning noodigen om eene Godsdienstige samenkomst te houden, en Evangelisten die tot de inboorlingen behooren, mogen alleen in kerken het Woord Gods verkondigen. Het blijkt uit alles, dat Augagneur aan de propaganda van het Christendom zooveel mogelijk struikelblokken in den weg leggen wil. Men ziet hieruit opnieuw, hoe de Fransche regeering scheiding van kerk en staat opvat.

— Iconographie van Calvijn. De hoogleeraar E. Doumergue schreef aan Lic. A. Lang, den Duitscher die zich veel met Calvijn's studie inlaat, den volgenden brief:

„Het oogenblik is voor mij gekomen om de „Iconographie calvinienne" (de beschrijving van de afbeeldingen van Calvijn) in het licht te zenden, waaraan ik sedert jaren gearbeid heb, en waarover ik u reeds meermalen sprak.

Dit werk zal uit vier hoofdstukken bestaan, waarvan de twee voornaamste betrekking hebben op de portretten en de karikaturen van den reformator.

Wat de eerste betreft, de schilderijen in olieverf, welke Calvijn voorstellen, zijn wel zeldzaam, maar van groote beteekenis. Er is een groot getal kopergravures of houtsneden; en bestaan vele honderden van dat soort, maar vele zijn waardeloos. Van de geschilderde of gegraveerde portretten heb ik er ongeveer vijftig uitgekozen, tot welke alle andere kunnen teruggebracht worden, en die op hunne beurt weer tot een klein getal portret-typen kunnen herleid worden.

Het hoofdstuk over de karikaturen zal behalve eene algemeene studie over luim en satyre in het Protestantisme der 16de eeuw, nog eene bespreking bevatten van ongeveer vijftig teekeningen die in vijf klassen kunnen verdeeld worden, namelijk 1. karikaturen, door welke Calvinisten tegen de Roomsch Katholieken strijden, 2. zoodanige, die afwisselend door Calvinisten en Roomschen gebruikt worden, terwijl alleen de daaronder staande woorden veranderd werden, 3. karikaturen die als wapen dienden voor de Roomschen tegen de Calvinisten, 4. spotprenten die als wapen door de Lutherschen tegen de Calvinisten gebruikt werden; eindelijk, 5. karikaturen van vredelievende strekking, welke zoowel tegen Roomschen als Lutherschen en Calvinisten gebruikt werden.

Tegelijk met deze mededeelingen veroorloof ik mij u een dienst te vragen. Zijn er nog schilderijen in olieverf of gravures van Calvijn in Duitschland; vooral bedoel ik de Gereformeerde kerken, welke tot hiertoe weinig of in het geheel niet bekend waren?

Heeft men niet vroeger in eene Gereformeerde kerk aan den Rijn de portretten van Calvijn en van zijne echtgenoote gehad, van welke Henry spreekt, en die tegenwoordig verloren schijnen te zijn? 1) Ik zou gaarne den predikanten der Gereformeerde kerken verzoeken, onderzoekingen in die richting in te stellen, die wellicht niet geheel vruchteloos zullen blijven. Elk bericht, van welken aard het ook moge zijn, zal mij zeer nuttig wezen en mij helpen tot eere van Calvijn bij gelegenheid van zijn jubileum een ikonographisch gedenkteeken op te richten, dat den reformator waardig is."

Het nieuwe werk van Prof. Doumergue belooft van groote, blijvende, wetenschappelijke beteekenis te worden. Het zou ons spijten, wanneer door deze nieuwe uitgave de voortzetting van Doumergue's groot werk werd vertraagd. Met verlangen zien wij uit naar het vierde deel van dat werk, dat over de leer van Calvijn handelen zal.

Gemengd Nieuws.

In de *Ref. Kirchenzeitung* wordt er op gewezen, dat in 1906 ruim 600.000 werklieden uit het buitenland in Duitschland stroomden; in 1907 was dit getal 700.000. Nu de maatschappelijke toestanden ook in Duitschland slechter worden, dringt men er bij de regeering op aan om dezen toevloed van arbeidskrachten van buiten te stuiten. In Baden deed de minister van financiën eene aanschrijving, dat bij allen arbeid die voor den staat geschiedt, bij voorkeur Duitsche arbeidskrachten behoorden gebruikt te worden. Het is te verwachten, dat dergelijke maatregelen in andere deelen van het Duitsche rijk zullen genomen worden.

De socialistische vakvereenigingen zijn in Duitschland zeer sterk; zij telden tegen het einde van 1907, 1 865.000 leden; de Christelijke vakvereenigingen kunnen daartegenover 265,106 leden stellen. Men moet echter hierbij in het oog houden, dat de socialisten zich al in 1868 begonnen te organiseeren, terwijl de Christelijke werklieden dit eerst in 1899 deden.

Cyprian Vignes. In den ouderdom van 84 jaar stierf te Violas in Frankrijk de vroeger om de vele genezingen waarvoor hij het middel was, zeer bekende Cyprian Vignes. Hij was een man van rationalistische gevoelens, wiens geloof bestond in vertrouwen op de goedheid Gods. »La bonté du père», schrijft een Fransch blad, was de alpha en omega zijner belijdenis. Merkwaardig was het hoe het toestroomen van bij den van huis uit protestantschen Vignes genezing zoekende lieden op en af ging.

In Noord-Amerika tiert het sectewezen, en niet alleen nemen de secten toe, maar ook de aanhangers van leeringen die in het geheel niet tot de Christelijke kunnen gerekend worden. De Mormonen vermeerderden in de laatste 15 jaar met 139 pCt., de Spiritisten met 556 pCt. en de Christien Scientists met 788 pCt.!

De in de Protestantsche Episcopaalsche Kerk (een tak van de Anglicaansche Kerk van Engeland) in het leven geroepen zoogenaamde Imanuelsbeweging is een wijziging van de Christian Science.

In de Episcopaalsche Imanuelskerk te Boston ontstond die beweging (vandaar komt de naam), die voornamelijk er op gericht is om ziekten te genezen. In de Christelijke kerk ontbreekt een wezenlijke gave, die zij in den tijd van Christus en de apostelen bezat, namelijk het genezen van krankheden. Het doel der beweging is die kracht om te genezen weder voor de kerk te herwinnen. Een aantal Episcopaalsche predikanten neemt aan die beweging deel, aan hun hoofd staat bisschop Fallows van Chicago.

Door middel van een rechtsgeding, dat te Medicine Hat, Saskatchewann, plaats had, is men een vergadering menschen op het spoor gekomen, die zich »droomers" noemen en in Noord- en Zuid Dacota en de provinciën van het Noordwesten van Kanada verspreid zijn. Bij de vergaderingen, die des Zaterdags gehouden worden, vertellen de leden hunne droomen, die dan door den leider uitgelegd worden. Deze leider geeft ook aan de leden aanwijzingen, die uitgevoerd moeten worden, brandstichting en moord niet uitgesloten. In Java, Zuid-Dacota, is de hoofdzetel. Daar wonen Jacob Mertels, de zon, en David Haafmann de maan.

Te Nazareth, o.a. heeft zich de secte der Duivelsuitdrijvers gevormd. Het hoofd is Robert Bochmann, een Duitscher van geboorte. Hunne vergaderingen duren dagen lang en bestaan in afwisselend zingen en bidden. Bochmann geeft zich voor den Messias uit en verklaart dat het uitwerpen van duivelen zijn roeping is. Onlangs werd hij zooveer door fanatisme aangegrepen, dat hij een offer verlangde. Hij verklaarde dat zijn nicht, een vijf-jarig meisje, van den duivel besteten was en daarom moest gedood worden. Nadat hij hen die met hem vergaderd waren, uitgedreven had, sloeg hij het kind dood. Voor den rechter beweerde hij, dat God hem daartoe gedreven had. Wanneer men hem doodde zou hij weder opstaan.

Wij zien dat dezelfde dweperij die een tiental jaren geleden in Appeltern tot een doodslag leidde, ook in Amerika een slachtoffer gemaakt heeft.

Men bericht uit Genève dat bij het Comité tot oprichting van een gedenkteeken voor Calvijn, 60 ontwerpen zijn ingekomen. Deze ontwerpen zullen in het Batiment electoral tentoongesteld worden.

1) Cf. Henry, het leven van Calvijn 1846 (de kleine uitgave in één deel) bl. 7 der voorrede en bl. 133. Henry beschrijft daarin eene afbeelding van Idelette als bruid met eene bloem in de rechter en een boek in de linkerhand, van welke hun de predikant Krafft te Dusseldorf, later te Elberfeld, eene copie zou gezonden hebben. Noch de afbeelding noch de copie heeft men kunnen vinden.

Winckel.

Voor Kinderen.

DE KONINGEN VAN PERZIË.

IV. (*Slot.*)

Een bijzonder groot genoegen vonden de vorsten van Perzië in de jacht. We moeten daarbij bedenken, dat in die tijden en landen het uitroeien van wilde, schadelijke dieren, die in menigte voorkwamen, beslist noodig was, gelijk het dit nog is, in verschillende landen van Azië. Vroeger was het ook zoo in vele landen van Europa. Doch in het westen van ons werelddeel is indertijd zooveel jacht gemaakt op wilde gedierten, dat ze er weinig meer voorkomen. Wolven en beren, vroeger hier niet zeldzaam, zijn thans in ons land nergens meer te vinden. Verdwaalt er nog eens een wild varken hierheen, dan is dat een heele gebeurtenis.

In vele streken, echter ver van hier, lijden de menschen nog veel van wilde dieren, b.v. in Zuid-Afrika en in Britsch Indië. We lezen ook in den Bijbel, hoe de vreemde volken, die de plaats der weggevoerde tien stammen Israels innamen, door leeuwen werden geplaagd. Simson ontmoette zulk een dier op den weg naar Timnath. David heeft ook met leeuwen en beren van nabij kennis gemaakt. 't Is niet te verwonderen, dat in oude tijden menschen die vele wilde dieren doodden, groote vermaardheid kregen. Zoo was Nimrod bekend als „een geweldig jager voor het aangezicht des Heeren," en Hercules, die als een god door de heidenen werd vereerd, is befaamd door het verslaan van allerlei wilde dieren en gedrochten.

Ook diende de jacht als een soort vooroefening tot den oorlog, waarbij men vaardigheid moest hebben in het schieten, tot aanvallen en verdedigen in staat zijn, en ook gewoon aan het leven in het veld.

Dat de koningen van zulke jachten meer thuis brachten, dan een paar snippen of een aantal haasjes, begrijpt ge licht. Er werden leeuwen, tijgers en beren bij gedood. Nu dient echter opgemerkt, dat het in zekeren zin wel niet anders kon, wijl de koningen veelal in de paradijzen jaagden. In deze nu hield men binnen omheinde plekken allerlei wilde dieren, die daar als 't ware opgebracht werden. Ging de vorst nu jagen, dan liet men eenige van deze dieren vrij, en de koning en zijn gasten gingen dan voor hun genoegen op de jacht om deze beesten te achterhalen en te dooden. 't Was dus eigenlijk een spelletje dat weinig nut deed. In Engeland gaat het tegenwoordig nog met de vossenjacht in denzelfden geest.

Veel nuttiger, maar ook veel moeilijker en gevaarlijker, waren dan ook de jachten in de vrije en wilde natuur. Deze jacht werd trouwens als bijzonder grootsch en roemrijk beschouwd. Meestal vonden die groote jachten plaats in het noorden van Medië, waar vrij veel gedierte rondzwierf, of ook in Hyrkanië. Dit land, welks naam trouwens genoeg zegt, wolvenland, lag ten zuiden van de Kaspische zee. 't Is nu nog een stuk van Perzië en heet Maraenderan.

Ook bij hun jachten namen de Perzische koningen een ontzaglijk groot gevolg mee, zoodat het wel een leger geleek dat ten oorlog trok. De Perzen hielden blijkbaar van gezelligheid. 't Moet echter toch zeer lastig en tijdroovend zijn geweest, altijd met zoo'n grooten nasleep te reizen. Mij dunkt, even zonder gevolg in de tram en straks weer uit te stappen is wel zoo makkelijk.

En nu nemen we afscheid van de koningen van Perzië. Waarom we over hen gesproken hebben? Die vraag stelde ik in het begin. Ik hoop, dat ik 't antwoord nu veilig aan de lezers kan overlaten.

HOE HET GING.

Hoog golfde het tarweveld geel als goud,
Daarin had een kwartel haar nest gebouwd,
Zij vloog op een morgen vroeg van huis
En kwam eerst weer in den avond t'huis.
Toen riepen de jongen al te gaar
En bevend: „O moeder, we zijn in gevaar!
De landman kwam heden hier dicht voorbij,
Hij liep met zijn zoon, keek in 't rond, en zei:
„Dat graan dient gemaaid: vraag de buren maar, Piet,
Ons morgen te helpen, dan is 't gauw geschied."
„O" sprak toen de kwartel, „dan is er nog tijd,
Zoo gauw zijn de buren tot hulp niet bereid."

Den volgenden dag moest ze opnieuw weer van huis,
En kwam ook weer pas in den avond thuis.
Weer riepen de jongen ook al te gaar:
„O moeder, nu zijn wij opnieuw in gevaar!
De landman kwam heden nog eens voorbij,
Hij liep met zijn zoon, keek in 't rond, en zei:
Ons lieten de buren, helaas, in den steek;
Ga nu tot mijn broeders en neven en spreek:
Och biedt ons op morgen de helpende hand,
Ons koren is rijp en het moet van het land."
„O," sprak toen de kwartel, dan is er nog tijd,
Zoo gauw zijn verwanten tot hulp niet bereid."

Weer vloog zij den anderen dag van huis,
En kwam pas weer in den avond thuis,
Toen riepen de jongen al te gaar:
„O moeder, nu zijn wij in 't grootste gevaar!
De landman kwam nogmaals weer heden voorbij,
Hij liep met zijn zoon, keek in 't rond, en zei:
Geen broer is verschenen, geen neef ook, en nu,
Nu reken 'k alleen op mij zelf en op u.
En morgen vroeg, als het haantje kraait,
Wordt door ons zelf nu de tarwe gemaaid."

„Zoo" sprak de kwartel, „dan wordt het tijd:
Zorgt snel dat gij allen reisvaardig zijt.
Wie op zijn buren en magen vertrouwt,
Heeft vaak een kasteel in de lucht gebouwd.
Doch neemt hij maar zelf de zaak ter hand,
Dan heeft zij voortgang, dan komt wat tot stand".

De kwartel ontvlood met haar jongen gezwind;
Straks woei over 't stoppelveld de wind.

AAN VRAGERS.

Zijn er verschillende profeten geweest die Zacharia heetten? vraagt R. 't Antwoord is: Voorzeker.

Vooreerst kennen wij Zacharia, den zoon van den priester Jojada. Hij werd gesteenigd op bevel van koning Joas, omdat hij getuigde tegen de afgoderij in Juda (2 Kron. 24). Zijn vader was de man die indertijd Joas het leven redde, toen deze nog jong was.

Een tweeden profeet Zacharia vinden we later onder de regeering van koning Uzzia, op wiens regeering hij invloed had (2 Kron. 26). Wellicht was zijn kleindochter de moeder van koning Hiskia (2 Kon. 18).

De derde profeet Zacharia leefde na de Babylonische ballingschap, en is de meest bekende van het drietal. Hij is de schrijver van het voorlaatste profetische boek van het Oude Testament.

Er zijn nog meer Zacharia's in den Bijbel vermeld. Zoo b.v. een koning van Israel, die slechts zes maanden regeerde; voorts Zacharias, de vader van Johannes den Dooper. De naam komt trouwens nog wel meer in de Schrift voor.

CORRESPONDENTIE.

P. L. Ban. te G. O. We hopen weldra het antwoord te geven.

Hoogenbirk.

INGEZONDEN STUKKEN.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie*).

De Zending onder de Joden op de Synode.

Teleurgesteld in de verwachting dat de Synodale verslagen ons omtrent bovengenoemde Zending volledig zouden inlichten, gevoelt ondergeteekende zich gedrongen ter kennisse van de Geref. Kerken te brengen wat de Synode ons heeft onthouden, teneinde een juist oordeel over een en ander kan worden geveld.

Uit de Synodale Rapporten toch is niet gebleken:

1e welk voorstel Deputaten hebben gedaan;

2e welk verzoek van ondergeteekende is ingekomen; en

3e welke Deputen ad hoc zijn benoemd.

Waarom de Synode over dit punt zoo sober is geweest, moge zijzelf verantwoorden; dat echter die soberheid, en vooral het genomen besluit, ons innig leed heeft gedaan, kunnen we niet verzwijgen, en hopen we van harte, dat het anderen evenzoo zal zijn gegaan.

En nu ter zake.

Het voorstel, door Deputaten ingediend, kwam hierop neer, dat de Synode hun machtigen zoude om zich in contact te stellen met een Kerk, inzake een door die Kerk te beroepen Dienaar des Woords, die zich dan ook bezig zou houden met den arbeid onder- en in het belang der Joden, en waarvoor bedoelde kerk door Deputaten zou gesubsidieerd worden.

Toen dit voorstel in de Deputatenvergadering werd gedaan, droeg het zoozeer ondergeteekendes sympathie weg, dat hij vuriglijk hoopte, dat het met groote eenpariigheid door de Synode zou worden aangenomen. Maar neen: het werd gewezen van de hand, zonder zelfs de gronden te vermelden, waarop die afwijzing rustte. Ons althans zijn die gronden tot nog toe niet bekend; wel echter werd ons méegedeeld, dat geheel de zaak der Jodenzending in minder dan een half uur is afgehandeld. Trouwens verwondert ons dit niet, omreden dit in de laatste jaren wel meer is geschied.

Heeft de Synode dan niet begrepen, dat, indien zij genoemd voorstel had aangenomen, zij niet alleen der Jodenzending, maar ook aan een zwakke Kerk een grooten dienst zou hebben bewezen? ja zelfs ook aan andere Kerken, die dan hunne Leeraren niet meer aan die ééne kerk nu en dan zouden behoeven af te staan. En wist de Synode dan niet, dat zij aangaande de Joden evenzeer eene heilige roeping te vervullen heeft als omtrent de Heidenen?

Deze twee vragen schijnen wel ontkennend te moeten worden beantwoord, anders toch zou zij zulk een hard besluit niet hebben kunnen nemen.

Zij is echter verder gegaan.

Zij heeft o.a. besloten, „dat de drie te benoemen Deputaten zelf de finantiëele administratie zullen voeren, ten einde alzoo worde bespaard het honorarium dat tot dusverre werd betaald."

Wij willen dit besluit niet nader qualificeeren, en ook niet vragen of Deputaten voor de Heidenzending, wier aantal wel 12 personen sterk is, ook zelf de finantieele administratie zullen voeren. Tot dusver was dit zoo niet, maar ontving de „quaestor" een salaris van, zoo we meenen, *vierhonderd gulden per jaar*; terwijl dat van den penningmeester voor de Jodenzending slechts *vijftig gulden* over hetzelfde tijdvak beliep. Wij laten dit alles voor rekening van de Synode, maar wel willen we vragen, of hier de zuinigheid de wijsheid niet heeft bedrogen, gelijk we vreezen, dat de ervaring maar al te zeer leeren zal. Toen nu deze dingen te onzer kennisse kwamen, ontzonk ons de moed om op den ingeslagen weg voort te gaan, en durfden wij de verantwoordelijkheid om in naam der Kerken aan de toebrenging der Joden te arbeiden, niet langer op ons nemen; en dit te minder omdat bovengenoemde feiten niet op zichzelve staan.

Immers reeds twee keeren achter elkander, n.l. te Arnhem en te Utrecht, hebben Deputaten vriendelijk verzocht hun een weinig plaats af te staan in het Zendingsblad; maar ook dit kon niet worden ingewilligd.

Als dus Deputaten geen orgaan hebben, waarin zij zich kunnen uitspreken, en geen arbeider die de Christenen op de Joden, en die den Jood op den Christus wijst, hoe is er dan, menschelijker wijs gesproken, zegen te verwachten?

Waar dus de Kerken op Deputaten zien, niet het minst op ondergeteekende; zij echter hunne voorstellen, die den arbeid zeer ten goede zouden kunnen komen, herhaaldelijk zien afgewezen, daar gevoelde ondergeteekende zich tot zijn diep leedwezen gedrongen zich aan den officiëelen arbeid onder de Joden te onttrekken en zond hij aan de Synode het volgend schrijven:

„*Kralingen*, 20 Augustus 1908.

Aan de Eerwaarde Synode der Geref. Kerken in Nederland, vergaderd te Amsterdam.

WEWaarde en Eerwaarde Heeren en Broeders!

Ondergeteekende, zeer verrast, dat reeds in de 3e zitting van uwe geachte vergadering de Zending onder de Joden is behandeld, gevoelt behoefte om zijn diep leedwezen uit te spreken over het besluit „dat Deputaten zelf de finantiëele administratie zullen voeren, teneinde worde bespaard het honorarium, dat tot dusverre werd betaald."

Weet de synode dan niet, dat niet „tot dusverre", maar eerst sinds 1896 een penningmeester, die een kleine vergoeding ontving, is aangesteld? en dat wel volgens besluit der Synode zelf, die toen, blijkens Art. 76 harer Acta, heeft bepaald, „dat het Secretariaat voor het vervolg losgemaakt worde van het penningmeesterschap, en het getal der Deputaten voortaan drie zal zijn."

Het is Deputaten toen gelukt een Broeder te vinden, ten volle berekend om aan de gestelde eischen te beantwoorden, en dat voor een salaris van *f* 50,00, zegge: vijftig gulden in het jaar. Toch heeft die broeder op voorbeeldige wijze zich nu 12 jaren lang van zijn taak gekweten, waarvan de Synode zich een weinig kan overtuigen, indien, niet slechts de daarvoor aangewezen commissieleden, maar geheel de Synode de boeken en inzonderheid het beredeneerd finantiëel Rapport belieft in te zien. Het is ondergeteekende's vaste overtuiging, dat in een

college van slechts drie Deputaten niemand zal gevonden worden, die de zeer omvangrijke taak van penningmeester zóó zal kunnen waarnemen als sinds 1896 is geschied.

Uwe vergadering zal het dus kunnen verstaan, dat het genomen besluit ondergeteekende met droefheid vervult; overtuigd als hij is, dat het, ook finantiëel, de Zending onder de Joden zeer ten nadeel zal strekken.

Ten andere gevoelt hij zich gedrongen zijn innig leedwezen uit te spreken over het verwerpen van het voorstel om Deputaten te machtigen, zich voor het benoemen van een Leeraar, die in het belang der Jodenzending zal werkzaam zijn, met een zwakke Kerk in contact te stellen.

Indien de Synode dit voorstel had aangenomen, dan zou, onder de gunste des Heeren, de belangstelling in het lot van de beminden om der vaderen wil, zeer zijn toegenomen en kon zegen op den arbeid worden verwacht, gelijk ook te verwachten ware geweest indien het tot tweemaal toe ingediende voorstel om een weinig plaats in ons officiëel Zendingsorgaan in te ruimen, ware aangenomen; nu echter zijn de handen van Deputaten bij vernieuwing gebonden.

Dewijl het dus ondergeteekende niet gelukt is om pogingen, die hij met zijne mededeputaten bij onderscheidene Synodes heeft aangewend om, naar den wensch zijns harten te kunnen arbeiden, met een gewenschten uitslag bekroond te zien, en hij zich niet langer medeverantwoordelijk wenscht te stellen voor den tragen gang, dien, wegens de in de laatste jaren gevolgde methode, de Zending onder de Joden noodzakelijk nemen moest, en door de pas genomen besluiten helaas! bestendigd is, meent hij niet onbescheiden te zijn wanneer hij na 33 jaren in functie te zijn geweest, thans vriendelijk, maar tevens dringend verzoekt, gelijk hij bij dezen doet, om *voor eene eventuëele herbenoeming niet meer in aanmerking mogen komen.*

Den Kerken voor het in hem gestelde vertrouwen vriendelijk dankzeggend, wenscht der Synode de leiding des Heiligen Geestes op al hare handelingen van harte toe,

haar dienaar en Broeder in Christus,
E. KROPVELD.

P. S. Beleefd verzoekt ondergeteekende, dat dit schrijven in zijn geheel aan de Synode worde voorgelezen. E. K.

Of aan het verzoek in het Postcriptum is voldaan, is niet gebleken; want er stond niet in het verslag dat een ingekomen briet van Ds. Kropveld is *voorgelezen*, maar wel, „dat Ds. Dijkstra over een ingekomen schrijven van Ds. Kropveld heeft *gerapporteerd*, en dat met diens verzoek rekening zal worden gehouden.

Welk dat verzoek echter was, kon niemand uit het Synodaal verslag weten, evenmin als tot op dit oogenblik ons bekend is wie als Deputaten voor de Zending onder de Joden zijn benoemd, zoodat ondergeteekende niet in staat is de bij hem berustende boeken en bescheiden te overhandigen.

Wel heeft hij een schrijven namens de Synode ontvangen, waarin hem mëegedeeld wordt, dat

1e de Synode in ons ontvangen schrijven geen aanleiding vond om terug te komen op haar besluit ten aanzien van de finantiëele administratie van de Zending onder de Joden;
2e zij met leedwezen kennis nam van ons verzoek om niet opnieuw gedeputeerd te worden; dat zij echter van oordeel was aan dit verzoek te moeten voldoen;
3e zij haren hartelijken dank betuigt voor hetgene dat door ondergeteekende voor de Zending onder de Joden is verricht.

Ziehier zoo kort mogelijk mëegedeeld hoe een en ander zich heeft toegedragen, en wat de reden is waarom we ons gedrongen hebben gevoeld ons te onttrekken aan een arbeid, dien we 33 jaren, ja met veel zwakheid, maar toch ook niet zonder eenige warmte, hebben verricht. Dat het ons innig leed doet dit besluit te hebben moeten nemen, zullen we wel niet behoeven te zeggen; maar figurant willen we niet gaarne wezen, gelijk ieder zal kunnen begrijpen.

Van harte hopende, dat het Deputaten voor de Zending onder de Joden in hun niet benijd bare taak aan den zegen des Heeren niet mag ontbreken, wordt genoemde arbeid allen Christenen in den lande, en bij name den Geref. Kerken, biddend bevolen door

hun broeder in Christus,
E. KROPVELD.

Kralingen, 11 Sept. 1908.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Fijnaart, V. K. Kuyvenhoven, te Ambt—Vollenhove. — Haarlemmermeer (Vijfhuizen) D. B. Hagenbeek, te Ouderkerk a/d. IJsel.

BEDANKT: Hoek, A. v. d. Vegt, te Westerembden. — Den Helder, M. Meijerink, te Wildervank. — Sliedrecht, G. Wisse Jr., te Driebergen. — Beetgum, T. J. Hagen, te Ridderkerk.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Montfoort, D. Keck, te Zuilichem en Nieuwaal. — Blankenham, G. Samplonius, te Ommelanderwijk en Zuidwending. — Groot-Schermer, F. A. France, te Akersloot. — Klevers-kerke (toez.), H. J. Visser, cand. en hulppred. te Rotterdam. — Randwijk, J. M. Ph. Schippers, te Ede. — Hoogeloon (toez.), P. S. Siemelink, cand. te Breda. — Leiden en Delft. M. M. den Hertog, te Hillegom. — Doesburg, Dr. B. v. Meer, te Leiden. — Noorden, N. G. Veldhoen, cand. te Elburg.

AANGENOMEN: Hoogland, J. Jac. Thomson, cand. te Breedevoort. — Stavoren (toez.), S. Kooistra, cand. te Folsgare.

BEDANKT: Huizen (N.-H.), J. G. Dekking, te Monster. — Vlaardingen, Dr. G. Oorthuys, te Leiden. — Lienden, B. Moorrees, te Heteren.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te verzoeken zulks alsnog **uiterlijk den 20sten dezer** *te doen en hun postwissel te adresseeren aan*

De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut *is* **f 1.20** *per kwartaal.*

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Oct. 1908.

Plaatsgebrek noodzaakt ons Advertentiën tot een volgend Nr. uit te stellen.

Advertentiën.

Heden ontsliep in zijnen Heere en Heiland onze geliefde Broeder, Ouderling

P. KAARS Cz.

Met groote toewijding mocht hij de Kerk des Heeren tal van jaren dienen. Hoezeer wij zijn verlies betreuren, stemme ons echter tot dank wat de Heere mede door zijne hand wrocht en trooste ons de wetenschap, dat hij nu zijnen God in volmaaktheid mag verheerlijken.

Zij de Heere de bedroefde weduwe, kinderen en kleinkinderen met Zijnen troost nabij.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk
Ds. J. Y. TIEMERSMA, *Praeses.*
M. KAARS, *Scriba.*
Marken, 9 Oct. '08.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

KERKORGEL!
Te koop voor lagen prijs een **prachtig PIJPORGEL**, zeer geschikt voor 3 à 400 personen. Brieven franco onder letter H. aan het bureau van dit blad.

Vereeniging tot Christelijk hulpbetoon aan Tuberculoselijders.
Uitbreiding Sanatorium „Sonnevanck" te Harderwijk.
4% Obligatieleening groot f 150.000
De Coupons dezer Obligatien zijn ook betaalbaar bij de TWENTSCHE BANKVEREENIGING te *Amsterdam.*
Obligatien groot *f* 500 en *f* 100 zijn dagelijks verkrijgbaar bij den Penningmeester, den heer J. DE LANGE te *Oudskoorn.*

? **HOE KAN DAT?** **f 5.00 BETALEN** en voor **f 10.50 ONTVANGEN** ! ? ! ! ?
Als gij u abonneert op de VEREENIGING TER BEVORDERING VAN CHRISTELIJK LECTUUR betaalt ge *f* 5.— contributie, en daarvoor ontvangt u *f* **10.50** aan boeken. Of dàt ook goedkoop is!!
Dit jaar ontvangen de leden:
Dr. H. BAVINCK, HET CHRISTELIJK HUISGEZIN;
Ds. J. VAN ANDEL, BLOEMLEZING UIT DE AVONDSTER;
Prof. E. DOUMERGUE, DE GEREFORMEERDE VROOMHEID VOLGENS CALVIJN, met voorbericht van Prof. Dr. F. L. RUTGERS,
en bovendien heeft elk lid het recht om voor *f* 5.— gratis uit te zoeken uit den catalogus der Vereeniging, bevattende boeken van Dr. Kuyper, Dr. Bavinck, Prof. Biesterveld, Bettex, v. Andel, Kok, Hoekstra, enz. enz. enz.
? Vraag bij uw boekhandelaar den catalogus der Vereen. ter inzage of bij den Uitgever J. H. KOK, Kampen. ?

Ze zijn er weer
Die mooie werken van **OTTO FUNCKE** voor slechts **50 cent per deel.**
No. 1 en 2. Gods leidingen in mijn levensgesch. 2 deelen samen *f* 4.50.
„ 3. Hoe men gelukkig wordt en gelukkig maakt *f* 2.50.
„ 4. De dienst des Heeren in het dagelijksch leven *f* 2.25.
„ 5. Christelijke vraagteekens.
„ 6. Onopgesmukte waarheden.
„ 7. Jezus en de menschen.
Deze zeven deelen samen voor slechts *f* 3.50 franco thuis. Afzonderlijke deelen à 75 cent. **Gebonden** Ex. zoolang de voorraad strekt à *f* 1.—.
Zend postwissel aan H. VERHOOG, *Halfweg.*

NIEUWE UITGAVE
J. H. KOK te KAMPEN
De Gereformeerde vroomheid volgens Calvijn
door Prof. E. DOUMERGUE
vertaald door Mej. J. C. RUTGERS en met een voorbericht voorzien door Prof. Dr. F. L. RUTGERS.
Prijs *f* **0,75** In stempelband *f* **1,25**
Aan de leden der Vereeniging ter Bevordering van Christelijke Lectuur wordt deze uitgave **gratis** toegezonden.

Gebonden Boeken gratis.
Excelsior is een standaardwerk (formaat als een kwarto Statenbijbel), is versierd met vele platen, verhalen, verzen, enz., enz., en dat onder redactie stond van Hoogenbirk. De prijs is *f* 4.25. Wij leveren het thans, gebonden in keurigen linnen stempelband, voor slechts *f* **1.75** franco thuis. Hierbij gratis: No. 2. **De Boeren op St.-Helena**, met 40 platen, geb. in stempelband. No. 3. **De Herder en de kudde**, ook gebonden en verguld op snee. No. 4—10, nog 7 keurige kaarten à 4 cent. Zend postwissel à *f* **1.75** en schrijf er bij: **Voor de 3 geb. boeken.**
H. VERHOOG, Boekh., Halfweg, N.-H.

EISMA & Co's Bank
Noordeinde 20, 's GRAVENHAGE

NIEUWE UITGAVE
Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen
Handleiding voor de geestelijke verzorging van krankzinnigen
door M. J. VAN DER HOOGT
Geestelijk verzorger van „Veldwijk"
Prijs *f* 0,70 In stempelband *f* 1,10

J. M. HOPMA Jr.
Oude Ebbingestraat 45,
Telephoonno. 1132,
GRONINGEN.
Chirurgische Instrumenten, Specialiteit voor Orthopaedie
(Hessing's Corsets)
en Apparaten voor Verlammingen en Vergroeiingen, Kunstledematen, Breukbanden, Buikgordels, Brillen en Lorgnets, Tafelgereedschap.
Werkplaats voor REPARATIEN en SLIJPEN.
Catalogussen voor Heeren Geneesheeren gratis verkrijgbaar.

RHEUMATIEK-REMEDIE.
Radicaal afdoend geneesmiddel. Rheumatiek en jicht. 60 Cts. per flacon franco. Attesten gratis.
K. S. DE BOER, te Sneek.

Van *f* **5.50** voor *f* **2.90**
De Openbaring des Heeren aan Johannes
UITGELEGD DOOR
Dr. S. GREYDANUS
gebonden in stempelband wordt thans door mij aangeboden voor slechts
***f* 2.90.**
Toezending franco na ontvangst van postwissel, waarop te vermelden **„voor Greydanus".**
Magazijn van goedkoope Christelijke Boeken:
H. A. VAN BOTTENBURG,
Bloemgracht 45, — Amsterdam.
Ter perse om eerstdaags te verschijnen:
Mijn Overtuiging nogmaals bevestigd tegenover Ds. C. Lindeboom's referaat, op den Theologische-schooldag te Kampen, 8 Juli 1908
door **Dr. A. H. DE HARTOG.**
Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij den Uitgever A. H. KRUYT, *Amsterdam.*

LEVENSVERZEKERING de Nederlanden van 1845
BRAND- INBRAAK VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . f 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim . . . f 3.235.000.00

VRIJE UNIVERSITEIT.
Zoo de Heere wil, zal de **Jaarlijksche Bidstond** gehouden worden op **Maandag 19 October 1908**, des avonds te **8 uur** in de **Keizersgrachtkerk.**
Voorganger: **Ds. P. A. E. SILLEVIS SMITT**, Predikant te Rotterdam.
Namens het Locaal Comité,
W. H. VAN SCHAICK, *Voorzitter.*
G. H. A. GROSHEIDE, *Secretaris.*
Amsterdam, 15 October 1908.
Voor H.H. Directeuren, Curatoren en Professoren met hunne Dames en voor H.H. Studenten worden op de onderste gaanderij, tegenover den predikstoel, plaatsen gereserveerd.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.
Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en **geven** GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Verschenen bij **W. KIRCHNER** te **Amsterdam** een nieuw boek van **Dr. A. KUYPER Jr.**
De Vastigheid des Verbonds
DOOR
Dr. A. KUYPER Jr.
INHOUD: ISLEIDING. Een Nagel in Zijne Heilige Plaats. — DE LEER DER VERBONDEN. Het Verbondsleven van God Drieëenig. De Raad des Vredes. Het Verbond der Werken. Het Verbond der Gemeene Gratie. Het Verbond der Genade. — DE VASTIGHEDEN DES VERBONDS. Wet en Evangelie. De Beloften des Verbonds. De Eed des Verbonds. Het Testament Gods. De Erfenis der Vromen. De Wrake des Verbonds. — HET HOOFD DES VERBONDS. De Middelaar des Verbonds. De Borg des Verbonds. Het Hoofd des Verbonds. — BESLUIT. De Vastigheid des Verbonds. Een blad zijde der Historie.
PRIJS: Ingenaaid *f* 1.60.
In prachtband *f* 2.10.

Dr. A. KUYPER's
werken voor half geld, is nimmer gehoord; tijdelijk dan ook leveren wij die keurige boeken **Uit het Woord**, zes deelen in drie fraaie stempelbanden, in plaats van *f* 13.50 voor sl. *f* 7.20 franco thuis. De voorraad is tegen dien prijs beperkt, zend dus spoedig postwissel à *f* 7.— en **20 cent** voor porto aan
H. VERHOOG, Boekh., Halfweg,
en schrijf er bij: **Voor Kuyper's werken.**

BOEKVERKOOPING
DER
BIBLIOTHEKEN
van **Vijf Predikanten**, wier namen op den Catalogus vermeld zijn, te houden **van 9 tot 18 Nov. 1908** door
J. L. BEIJERS te UTRECHT.
De Catalogus is à 10 cts. verkrijgbaar.

VOORDEELEN
VAN DE
Bibliotheek voor Hoofd en Hart
Lage prijs: slechts *f* 3 per jaargang.
Geen overlading. Iedere inteekenaar ontvangt in den loopenden jaargang 1908/1909 slechts 4 boeken (alle in **verhalenden** trant).
Verscheidenheid. Het wordt er op aangelegd, dat zoo veel doenlijk **elk wat wils** ontvange.
Uitgezochte lectuur. Doordien de uitgever niet genoodzaakt is, elk jaar een stapel nieuwe boeken te leveren, kan hij er kieskeurig op zijn en alleen het **beste** ter perse doen leggen.
Ten slotte: **Vrije keuze** uit nagenoeg alle uitgaven van **DAAMEN**, die de inteekenaars onder de bekende, voordeelige voorwaarden, **boven** het nieuw verschenene, mochten willen ontvangen.
De lijst dezer boeken (een honderdtal) vrage men aan bij den Uitgever
D. A. DAAMEN, Den Haag.

NAAR ZUID-AMERIKA
met de stoomschepen van den **Koninklijken Hollandschen Lloyd.**
Eerstvolgende vertrekdagen voor **Passagiers**
van Amsterdam naar **Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres:**
s.s. „Rijnland" . . . . . **7 November.**
s.s. „Amstelland" . . . . . **8 December.**
s.s. „Zaanland" . . . . . **8 Januari.**
Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den
Koninklijken Hollandschen Lloyd. 111 Prins Hendrikkade, Amsterdam.

BIBLIOTHEEK VOOR HOOFD EN HART.
De **nieuwe** (achtste) jaargang, aangevangen 1 October, zal bestaan uit:
1. ONTWAKING, door MARTEN KLEYN. Prijs afzonderlijk *f* 1.25.
2. DE JONGENS VAN DE CLUB, door G. SCHRIJVER. Prijs afzonderlijk *f* 1.25.
3. VERDOOLD — NIET VERLOREN, door JOHA. WESTERBRINK—WIRTZ. Prijs afzonderlijk *f* 1.25.
4. DE HOFPREDIKER, van E. VON MALTZAHN. (Schrijfster van „Osanna in Excelsis".) Prijs afzonderlijk *f* 1.40.
Bij inteekening betaalt men voor dezen geheelen jaargang van vier flinke deelen, die **keurig** zijn uitgevoerd en volstrekt niet „op een koopje" gedrukt, slechts **drie gulden**, of daaromtrent. Smaakvol **gebonden** deelen zijn te bekomen à 50 cent per deel meer.
Reeds nu worden inteekeningen aangenomen door den Boekhandel en voor afgelegen plaatsen rechtstreeks door den Uitgever:
D. A. DAAMEN te 's-Gravenhage

∴ Verschenen:
Beknopte Toelichting
VAN HET
Kort Begrip der Christ. Religie,
naar de eenvoudige bewerking van DDs. H. Scholten en H. Dijkstra, ten dienste van het Catechetisch onderwijs,
DOOR
S. IDEMA, V. D. M. te Schildwolde.
230 bladz. druks.
Prijs: ingen. f 1.10, gecart. f 1.20, gebonden f 1.50.
JAN HAAN, Groningen.
De koopers ontvangen bovendien *gratis* een volledige Vragenlijst bij dit werk behoorende.

Boek- en Courantdrukkerij:
v.h. ROEVER KRÖMER & BAKKER